

Interferența limbii române la însușirea limbii străine (limba engleză)

The Interference of the Romanian language in learning a foreign language (English)

Maria-Rocselana Verdeș,
doctorandă, UPS „Creangă”

Rezumat

Articolul dat tratează problema interferenței limbii materne cu alte limbi, în procesul învățării unei limbi străine, mai exact, limba engleză, care presupune careva particularități în aplicarea principiilor didactice generale la predarea ei. Există multe probleme care necesită rezolvare în procesul însușirii limbii engleze, una dintre ele fiind influența limbii române.

Cuvinte-cheie: *interferență, limba maternă, limba engleză, particularități, principii didactice.*

Abstract

The present article treats the problem of the interference of the mother tongue in the process of learning a foreign language, to be more exact, the English language, which presupposes certain particularities in the application of general didactical principles in teaching. There are many problems to be solved in the process of learning English, one of them being the influence of Romanian.

Keywords: *interference, mother tongue, the English language, particularities, didactical principles.*

În opinia lui Sextil Pușcariu, „Cel deprins să vorbească mai multe limbi suprapune, fără să le amestece, expresii străine peste limba maternă, putând să evoce pe oricare din ele” [8, p. 14] – iată utilitatea învățării oricărei limbi, dar mai ales a limbii engleze.

În „Didactica magna” [1, p. 105], piatra de temelie în domeniul educației, J.A. Comenius afirmă în capitolul XXII *despre studiul limbilor* că: „Limbile nu se învață ca o parte integrantă a erudiției sau a înțelepciunii, ci ca un mijloc de a dobândi erudiție și a o comunica altora [...]. Pentru viața cotidiană este necesară însă limba maternă, iar pentru relațiile cu vecinii, limba vecinilor, astfel pentru polonezi este germana, în altă parte, maghiara, româna, turca, iar pentru citirea cărților științifice, după cum este uzual între învățați, limba latină, și, în fine, pentru filozofi și medici, cea elină și arabă, iar pentru teologi, cea elină și ebraică.”

Tot Comenius, în „Pampedia”, vorbind despre instruirea enciclopedică, opina despre educabili că „trebuie instruiți nu numai prin tot ceea ce se poate ști, dar și în tot ceea ce este *de*

făcut și prin intermediul *vorbirii*, pentru ca prin aceste daruri ei să se deosebească de fapăturile necuvântătoare și să se distanțeze cât mai mult de ele prin RAȚIUNE, LIMBĂ și ACȚIONAREA variată și slobodă asupra lumii lucrurilor [...]. *Vorbirea* este o emanație a acestei lumini (*rațiunea*), care se propagă de la om la om. Prin ea, cele ce a înțeles omul le dăruiește și le explică și altora, în mod inteligent, clar și distinct. În sfârșit, acționarea este facultatea de a duce mai departe, cu o abilitate vrednică de admirat, dacă vrea, toate câte le-a înțeles și le vorbește” [2, p. 39].

În predarea limbii engleze sunt multe aspecte, adevărate probleme de rezolvat, una dintre acestea constituind-o influența exercitată de limba maternă (limba română) asupra educabilului.

Materna este atât de bine însușită, încât întreaga atenție a studentului se orientează asupra conținutului ei, fără să se mai gândească în mod special la formele de exprimare. Se poate identifica deci motivul pentru care, în predarea limbii engleze și în general a limbilor străine, este necesar un efort susținut, mai întâi pentru a evita influența limbi materne și apoi pentru a concentra atenția cursanților asupra percepției cuvintelor limbii engleze, asupra construcțiilor și formelor ei gramaticale specifice, pentru ca, pe baza aceasta, cursantul să poată gândi nemijlocit în limba nou-învățată. În consecință, profesorul trebuie să manifeste multă grijă pentru consolidarea deprinderilor de percepere, înțelegere și reproducere a materialului de limbă, precum și pentru formarea de noi deprinderi în acest sens.

Specificul limbii engleze, ca limbă străină, presupune anumite particularități și în aplicarea principiilor generale didactice în predare. Aceste particularități sunt determinate de:

- a) diferența dintre procesul de asimilare a limbii engleze de către educabil și procesul de învățare a limbii materne;
- b) legătura limbă maternă-limba engleză reprezintă o consecință a procesului specific de însușire a oricărei limbi străine.

Un aspect foarte important al cercetării este cel al folosirii de către studentul de la Drept, în cazul traducerilor, a limbii române literare sau nu.

Nicolae Iorga vorbește despre limba literară, făcând diferența între *limba vulgului* – limba națională – și limba cărților. „Prea mult se crede că o limbă se dezvoltă numai prin scris; ea se dezvoltă și prin întrebuințarea ei curentă și, cu cât o întrebuințează o clasă mai mult, folosește această limbă literară” sau „Limba românească, instrumentul nostru literar, a trecut de la șovăirea naivă a celor dintâi traduceri la limba clară a lui Neacșu din Câmpulung și apoi la

frumoasele scrisori din vremea lui Petru Șchiopul ori la acea scrisoare minunată de pe la 1610-1620, pe care boierii o trimiteau lui Radu Șerban, domnul lor pribeag.

Această limbă s-a format pe câmpurile de luptă, în sfaturile domnești, în toată viața noastră națională neconținut mișcată. Și nu se poate să existe un instrument de literatură decât aceea care este ieșită din întregimea vieții naționale” [5, pp. 33-35].

Eugen Coșeriu postulează: „Concepția generală pe care o avem asupra limbii, ca o activitate umană universală, exercitată individual prin respectarea normelor instituite istoric, ne conduce la distingerea a trei niveluri în sfera limbajului:

a) nivelul universal, faptul de a vorbi sau „limbajul în general”, înainte de orice diferențiere a limbilor particulare (la plural);

b) nivelul istoric, al limbilor istorice particulare, însoțite de obicei de atribute de identificare (germană, franceză, rusă etc.), nivelul limbilor la plural;

c) nivelul textelor, al actelor de vorbire, respectiv al ansamblelor de acte de vorbire care sunt realizate de un anumit vorbitor într-o anumită situație, ceea ce se poate întâmpla, firește, în formă orală sau scrisă” [3, p. 25].

Ioan Oprea [7, p. 173] prezintă limba engleză ca fiind „cea mai răspândită limbă europeană”, clasificată „a treia din lume după chineză și hindi”, „principala limbă de comunicare internațională”. Cu privire la vocabular, în aceeași opinie, limba engleză posedă unul „extrem de bogat”, „nu prin conservarea fondului germanic, ci prin receptarea elementelor latine și romanice”, autorul susținând că engleza a devenit „cea mai analitică dintre limbile germanice” sau „Lexicul limbii engleze este foarte bogat, datorită receptivității mari în ceea ce privește împrumuturile, dar și datorită faptului că un număr mare de cuvinte simple servesc ca bază pentru realizarea a numeroase formații noi, derivate și compuse. În privința lexicului germanic moștenit, se apropie cel mai mult de dialectele olandeze și de cele care reprezintă limbile germane de jos” [Ibidem, p. 176].

Învățarea limbii engleze devine deci o necesitate [6, p. 377] în orice spațiu comunicațional. Statuturile și rolurile sociale reclamă comunicarea interactivă, interrelații complexe.

Constantin Cucoș [4, pp. 108-111], vorbind despre calitatea educației și mediul universitar, o tratează ca pe o constantă, ca finalitate a actului educațional. În opinia marelui cercetător, atunci când se vorbește despre calitate, aceasta apare doar analizată din perspectiva „produsului” – absolventul –, care își activează abilitățile după finalizarea cursurilor. O idee

interesantă este aceea a modernizării/modificării evaluării în sistemul universitar, astfel încât acesta să se îmbunătățească prin noi metode, nu doar cea de evaluare prin seminare sau colocvii/examene, ci și tip licență. Preluând această idee, propunem o evaluare încrucișată, astfel încât absolvenții să fie cei care să beneficieze atât de un învățământ de calitate – prin predare –, cât și de o evaluare corectă, la nivel național, în interiorul sistemului, tip bacalaureat: lucrările fiind corectate într-un alt județ, tocmai pentru a reduce/anihila doza de subiectivism a evaluatorului. Doar în aceste condiții vom vorbi despre calitate și competitivitate în sistemul universitar, de reușită profesională ulterioară pe piața muncii.

Venind la Facultatea de Drept, studentul dispune de un volum bogat de cunoștințe de limbă maternă (română), care se reflectă în gândirea și limbajul său.

În cei patru ani de studiu, cursantul își formează cunoștințe de specialitate – juridice – în limba maternă, modul de exprimare dezvoltându-se paralel cu dezvoltarea culturii juridice, a gândirii, îmbogățirea vocabularului făcându-se concomitent cu asimilarea acestor achiziții în specialitate: drept administrativ, civil, penal, al muncii, internațional public și privat etc.

Pentru acest volum de cunoștințe gata asimilat, studentul nu are însă mulți termeni corespunzători în limba engleză. În consecință, el trebuie pregătit să-și asimileze formele lexicale de specialitate și gramaticale ale acestei limbi – în cazul începătorilor, necesare pentru a transfera cunoștințele din limba maternă în limba engleză, până la momentul acumulării (progresive) a unui vocabular bogat, astfel încât educabilul să poată „gândi” în limba engleză.

În aceasta constă marea dificultate: studenții continuă să gândească în limba maternă și se folosesc doar de transferul de noțiuni în limba engleză. Iată de ce toate eforturile trebuie orientate în direcția rezolvării acestei probleme-cheie.

Comprehensiunea textelor juridice trebuie să se realizeze nu numai la nivel textual, ci și al conținuturilor, al mesajelor, mai ales că viitorii absolvenți pot/vor lucra atât cu persoane vorbitoare ale limbii engleze, dar și cu documente în această limbă, fiind deci necesară nu doar simpla traducere, dar și identificarea variabilelor de adevăr/neadevăr, documente autentice/documente contrafăcute.

Bibliografie

1. Comenius, J.A. Didactica magna. Traducere, note, comentarii și studiu de prof. univ. dr. Iosif Antohi, București: EDP, 1970. 200 p.
2. Comenius, J.A. Pampedia. București: EDP, 1977. 207 p.
3. Coșeriu, E. Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului. Versiune românească și index de Eugen Munteanu și Ana-Maria Prisacaru, cu o postfață de Eugen Munteanu. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013. 265 p.
4. Cucuș, C. Pedagogie. Iași: Polirom, 2002. 463 p.
5. Iorga, N. Istoria literaturii românești. Introducere sintetică. Chișinău: Litera, 1997. 258 p.
6. Macavei, Elena, Pedagogie. Teoria educației. București: Aramis, 2002. 448 p.
7. Oprea, I. Comunicarea culturală și comunicarea lingvistică în spațiul european. Iași: Institutul European, 2008. 455p.
8. Pușcariu, S. Limba română. Privire generală, I. București: Editura Minerva, 1976. 539 p.